

Francesc Reguant. Economista.

"...l'Estat no ha defensat a Brussel·les la singularitat de l'agricultura catalana,"

Segons alguns eslògans en voga, el llop de la independència, impedirà cobrar els ajuts de la Política Agrària Comuna (PAC). El recurs a la por davant de propostes que parlen d'una nova realitat, com n'és la creació d'un nou Estat independent, pot esdevenir un recurs eficaç, sobretot davant de col·lectius que, com la pagesia, depenen de fons gestionats pel sector públic. I sembla que l'objectivitat no és un valor a tenir en compte a l'hora de fer por.

Per a deixar de cobrar els ajuts de la PAC caldria estar fora de la Unió Europea (UE), la qual cosa és, des del meu punt de vista, un escenari molt improbable. Però, on està la por? El suposat risc és que un hipotètic nou Estat, fora de la UE, no pogués assumir unes polítiques agràries equivalents a la PAC per manca de recursos provinents de la UE, prop d'uns 360 milions d'euros anuals. Ara bé, hi ha coses que els missatgers de la por no expliquen. Espanya és receptora neta de fons de la UE, el saldo a favor d'Espanya és de 2.349 milions d'euros, segons dades de 2012, les darreres publicades pel Govern espanyol. Ara bé, hi ha autonomies que són receptores i altres que són contribuents. En concret, Catalunya és contribuent neta amb un saldo de 850 milions d'euros, diners que deixaria de pagar si no estigués a la UE i que representa més del doble de la suposada factura d'una «PAC catalana» equivalent.

Tanmateix, cal anar més enllà i abordar el desequilibri del suport a l'agricultura a Catalunya en relació a Espanya. L'agricultura catalana rep ajuts de la PAC per una doble via, els ajuts directes i els ajuts de desenvolupament rural. Quant als ajuts directes, un pagès català rep de mitjana (dades del 2014) un 12,04 % del seu valor afegit en forma d'ajuts, mentre que un pagès a Espanya (inclosa Catalunya) en rep un 23,66 %. Aquesta gran diferència prové del tipus de producció que es fa a Catalunya, ben diferent d'Espanya i també de la UE. Malgrat tot, aquesta dada tan impactant amaga també que l'Estat no ha defensat a Brussel·les la singularitat de l'agricultura catalana. Fins i tot amb la nova PAC que acabem d'estrenar hi havia l'oportunitat de corregir aquest desequilibri, però ni s'ha fet ni s'ha intentat, contradient en aquest cas la voluntat expressada per la Comissió Europea.

Quant als ajuts pel Programa de Desenvolupament Rural (PDR), la situació és encara més desequilibrada i injustificable. Els fons provinents de la Unió Europea pel PDR varen representar un 3,92% del total dels fons rebuts per Espanya. Aquest percentatge no s'adiu amb cap possible indicador de referència, ja sigui la superfície dedicada (6,36 %), ocupats al sector (12,2 %), el valor afegit agrari i agroalimentari (10,91 % i 16,81, respectivament), etc. Es podrà dir que els ajuts de desenvolupament rural han d'anar orientats a la ruralia en dificultat, però precisament Catalunya compta amb unes condicions ben adverses per a l'agricultura: la meitat del territori català fa molta pendent (superior al 20%) i una part important del seu territori es semiàrid.

En un Estat independent, Catalunya comptaria amb més recursos per a elaborar les seves pròpies polítiques i podria plantejar directament les seves pròpies demandes en base a les seves singularitats i vers unes relacions econòmiques més equilibrades. Per a l'agricultura, una Catalunya independent és una opció amb sentit des de molts punts de vista, però també es una bona opció econòmica.